

SAK 3/2010

REGULERING AV FISKET ETTER LODDE VED GRØNLAND, ISLAND OG JAN MAYEN SESONGEN 2010/2011

1 SAMMENDRAG

Fiskeridirektøren foreslår i det vesentlige å videreføre reguleringsopplegget fra 2009.

2 AVTALESITUASJONEN

2.1 ”TREPARTSAVTALEN”

Grønland, Island og Norge inngikk en ny ”Trepartsavtale” 8. juli 2003. Avtalen hadde gyldighet til og med 31. mai 2004, men inneholder en bestemmelse om forlengelse med 1 år av gangen med mindre en av partene sier opp avtalen senest 6 måneder før utløpet av avtalens opprinnelige periode, eller en tilleggsperiode. Ingen av partene har sagt opp avtalen, og i henhold til avtalens artikkel 13 er den forlenget med ett år, frem til 31. mai 2011.

Fordelingen av totalkvoten mellom partene i avtalen er 11 % til Grønland, 81 % til Island og 8 % til Norge.

I henhold til avtalen har Grønland og Norge etter sesongstart 20. juni adgang til å fiske sine respektive andeler av den forventede TAC. Ved vurderingen legger partene til grunn de retningslinjer som er vedtatt av ICES, om at den foreløpige TAC for sommer og høstperioden som regel skal utgjøre 2/3 av den endelige TAC for hele sesongen. Norge har etter avtalen anledning til å fiske inntil 12 % av foreløpig TAC om sommeren/høsten, jf. ”Trepartsavtalen” art. 4 punkt 1. Dette tilsvarer 8 % av den forventede TAC.

I Islands økonomiske sone (IØS) har norske fartøy adgang til å fiske inntil 35 % av den kvote som Norge skal ha i henhold til avtalen, samt eventuelle overføringer fra en av partene. I IØS er det kun tillatt for norske fartøy å fiske lodde nord for 64°30'N og i tillegg må fisket avsluttes senest 15. februar, jf. bilateral avtale mellom Island og Norge av 9. juli 2003 punkt 1.

Norske fartøy har anledning til å fiske hele sin loddekvote i Grønlands fiskerisone nord for 64°30'N.

I sommer- og høstperioden (20. juni til 1. desember) kan inntil 30 norske fartøy fiske i IØS samtidig. I vintersesongen (1. desember til og med 15. februar) kan maksimalt 20 norske fartøy fiske samtidig i IØS.

2.2 ”SMUTTHULLAVTALEN”

Som et resultat av avtalen mellom Russland, Island og Norge (”Smutthullavtalen”), får Norge årlig overført et kvantum lodde fra Island. Størrelsen på overføringen henger sammen med den norske overføringen av torsk til Island. Overføringen av torsk er en fast prosent av TAC på torsk, uavhengig av TAC på lodde. Hele den islandske overføringen av lodde til Norge kan fiskes i IØS, og medfører også en økning i forhold til den tidligere ”Trepartsavtalen” fra 30 til 35 norske fartøy (20 til 25 fartøy i vintersesongen) som kan fiske i IØS samtidig. Overføringen for sesongen 2010/2011 vil være på 21 011 tonn lodde til Norge.

2.3 NORGE/EU

Til og med 2004 har et element i den årlige kvoteavtalen mellom Norge og EU vært en overføring av lodde i Grønlands fiskerisone til Norge. Kvoten fra EU måtte fiskes innenfor kalenderåret, og var i 2004 fastsatt til 15 000 tonn. Dette loddekvantumet har referanse til Grønlands andel i ”Trepartsavtalen”. På grunn av den spesielle biologiske situasjonen i 2004, hvor en hadde problemer med å estimere bestanden og at TAC på denne bakgrunn ble satt til 335 000 tonn lodde, var det ikke overensstemmelse med Grønlands loddekvote på 36 850 tonn og det kvantumet som ble overført til EU. EU hadde dermed ikke stor nok loddekvote for å oppfylle sine forpliktelser overfor Norge. Dette førte til at Norge og EU ble enig om en løsning hvor overføringen av lodde i Grønlands fiskerisone ble redusert til 7 035 tonn i 2004. Dermed har Norge 7 965 tonn lodde til gode fra 2004. Dersom EU igjen har tilgjengelig loddekvote, skal det legges til rette for at norske fartøy kan fiske denne kvoten ved første anledning. Siden 2004 har det ikke vært åpnet for et sommerloddefiske.

2.4 KOMPENSASJONSDELEN

I henhold til Trepartsavtalens art. 6 skal Norge ha kompensasjon dersom den endelige TAC settes høyere enn den forventede TAC, og denne tilleggskvoten fiskes av Island. Kompensasjonen tilsvarer 8 % av Islands fangst av tilleggskvoten, og skal tildeles den påfølgende sesongen.

3 LODDEFISKET VED ISLAND, GRØNLAND OG JAN MAYEN

3.1 KORT HISTORIKK

Før 1985/86-sesongen fisket norske fartøy kun sommerlodde. Fisket foregikk i fiskerisonen ved Jan Mayen (FJM), inklusive området mellom midtlinjen Jan Mayen - Grønland og delelinjen mellom Grønland og Jan Mayen. I 1985/86-sesongen fisket norske fartøy for første gang både vinter- og sommerlodde i området. I perioden fra 1987 og frem til i dag har norske fartøy i hovedsak fisket i IØS og GS. Vinterfisket foregår kun i IØS. I 2005 ble det ikke fisket sommerlodde, og vinteren 2006 ble det fisket et svært begrenset kvantum i IØS. Det ble heller ikke fisket lodde sommeren 2006. Vinteren 2007 og vinteren 2008 ble imidlertid hele den norske loddekvoten i IØS fisket av norske fartøy. I sesongen 2008/2009 var det ikke grunnlag

for å fiske lodde ved Island, Grønland og Jan Mayen. I 2009/2010-sesongen ble det igjen funnet grunnlag for et begrenset fiske, fisket ble åpnet på kort varsel 29. januar 2010. Til orientering er det vedlagt tabell over norske fartøys loddefangster ved Island, Grønland og Jan Mayen i perioden 1978/1979 til og med 2009/2010.

3.2 LODDESESONGEN 2009/2010

ICES anbefalte i 2009, på bakgrunn av lav gytebestand, at det ikke ble åpnet for loddefiske sesongen 2009/2010. Islandske forskere fant den 29. januar 2010 grunnlag for å åpne for loddefiske og foreløpig TAC ble satt til 130 000 tonn. Norges kvote utgjorde av dette 10 400 tonn. I tillegg kunne norske fartøy fiske 18 031 tonn som følge av avtalen mellom Norge og Island om fiske i Barentshavet ("Smuthullavtalen"). Dette ga en totalkvote på 28 431 tonn som i sin helhet kunne fiskes i IØS.

Siden bestandssituasjonen var uavklart under Reguleringsmøtet våren 2009 ble det bestemt at spørsmålet om kvoteregulering etter samråd med næringen skulle avgjøres når en eventuell foreløpig TAC forelå.

Næringen foreslo at fisket ble regulert med differensierte maksimalkvoter basert på universalnøkkelen og at fisket ble overregulert. På grunn av den plutselige åpningen av fisket 29. januar og den knappe tiden med å få kvoten oppfisket innen 15. februar, anbefalte næringen en ordning med påmelding ved utseiling og stopp i utseilingen når man hadde sendt ut nok kapasitet til at kvoten ble tatt.

Fiskeridirektoratet fulgte anbefalingen til næringen med unntak av maksimalkvoter basert på universalnøkkelen. På grunn av at norsk kvote var så liten, ville mange ringnotfartøy som var i posisjon til å melde utseiling i fisket bli utestengt pga. for små kvoter. Det ble derfor fastsatt flate maksimalkvoter på 900 tonn per fartøy. Fartøyene måtte melde utseiling til Norges Sildesalgslag, og Norges Sildesalgslag hadde hjemmel til å fastsette utseilingsstopp når tilstrekkelig antall fartøyer hadde meldt utseiling. De første fartøyene meldte utseiling 30. januar. Allerede ved middagstid 31. januar måtte Sildelaget fastsette utseilingsstopp, da hadde 32 fartøy meldt utseiling. Et fartøy måtte imidlertid returnere pga. havari.

Fiskeridirektoratet mottok lisensene fra Island 1. februar, da fikk 20 fartøy slippe inn i IØS. Med en feil hadde Island i sitt regelverk kun gitt lov til at 20 fartøy kunne fiske i IØS samtidig. Denne feilen ble imidlertid rettet opp 2. februar, da fikk de resterende 5 fartøyene slippe inn i sonen. Den 7. februar avsluttet norske fartøy fisket etter å ha fisket totalt 28 252 tonn. Det gjensto da 179 tonn av den norske kvoten. Det deltok 31 fartøy i fisket etter lodde i 2010.

Det Islandske Havforskningsinstituttet fastsatte endelig TAC til 150 000 tonn, en økning med 20 000 tonn den 19. februar. Den norske andelen utgjorde 1 600 tonn og ble overført til Island sammen med restkvoten på 179 tonn i samsvar med trepartsavtalen artikkel 4 og 6.

4 VITENSKAPELIGE ANBEFALINGER FOR LODDEFISKET 2010/2011

Dette fiskeriet er forvaltet i overensstemmelse med en totrinns forvaltningsplan. Først blir det fastsatt en foreløpig TAC basert på akustiske målinger på den umodne del av bestanden (1- og 2-åringene). Startkvoten blir satt til 2/3 av den foreløpige TAC, basert på forutsetningen av at 400 000 tonn av gytebestanden skal stå igjen for å gyte på slutten av sesongen. Neste trinn er basert på resultatet av målinger gjennomført gjennom sesongen på samme årsklassene. Resultatet blir brukt for å revidere TAC, fremdeles basert på forutsetningen om at det skal stå igjen 400 000 tonn gytemoden lodde på slutten av sesongen. På grunn av at gytebestanden er avhengig av bare to aldersklasser er den svært variabel.

Anbefalinger fra ICES for loddefisket 2010/2011 vil foreligge i månedsskiftet mai/juni.

5 KVOTESITUASJONEN 2010/2011

Det er heller ikke for 2010 avtalt lodde til Norge i den bilaterale fiskeriavtalen mellom Norge og EU. Norge har utestående 7 965 tonn lodde i Grønlands fiskerisone fra 2004 (se pkt. 2.3 Norge/EU). Dersom bestandssituasjonen og EUs kvote gir rom for det, vil Norge imidlertid få en kompensasjon på 7 965 tonn som vil kunne fiskes i grønlandske farvann i 2010.

Videre har Norge, som følge av "Smutthullavtalen", en kvote på 21 011 tonn som også kan fiskes i IØS.

Siden endelig TAC for sesongen 2009/2010 er satt høyere enn forventet TAC har Norge krav om kompensasjon dersom tilleggskvoten fiskes av Island. Den norske andelen utgjorde 1 600 tonn og ble overført til Island sammen med ufisket kvantum på 179 tonn i samsvar med trepartsavtalen artikkel 4 og 6. Kompensasjonen tilsvarer 8 % av Islands fangst av tilleggskvoten, og skal tildeles sesongen 2010/2011.

Så vidt Fiskeridirektoratet kjenner til har det ikke vært dialog med Island vedrørende kompensasjon for sesongen 2009/2010.

6 DELTAKELSE

Fisket har tradisjonelt vært forbeholdt fartøy med ringnottillatelse. Det er også fastsatt i Islands nasjonale regulering av utenlandske fartøys fiske i Islands økonomiske sone at fisket er forbeholdt ringnotfartøy.

Som følge av at en del ringnotfartøy vil prioritere andre fiskerier, er det ikke grunn til å regne med at hele ringnotflåten vil delta i dette fisket. Dersom en ser bort fra de siste fem årene hvor det ikke har vært et ordinært fiske, har deltakelsen de elleve foregående sesongene variert mellom 50 og 80 fartøy.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy med ringnottillatelse gis anledning til å delta i loddefisket ved Island, Grønland og Jan Mayen i 2010/2011.

7 ÅPNINGSDATO

I følge "Trepartsavtalen" kan fisket begynne 20. juni, jf. avtalens art. 2.

I årene før 1997 ble fisket åpnet tidligst 1. juli og senest 10. august. I perioden 1999 - 2002 ble fisket åpnet 20. juni. I 2003 ble fisket etter lodde for norske fartøy i farvannene ved Jan Mayen, Grønland og Island åpnet 8. juli fordi det ikke forelå noen "Trepartsavtale" før denne dato. I 2004 hadde en problemer med å estimere bestandsstørrelsen, og fisket etter lodde ble åpnet 9. juli. Estimering av bestanden var også et problem i sesongen 2005/2006 og 2006/2007. Som en følge av dette ble det ikke avvirket sommerfiske etter lodde. Våren 2007 ble bestanden beregnet til å være forholdsvis lav, derfor foreslo ICES at det ikke skulle være tillatt med et sommerfiske. Det ble ikke åpnet for loddefiske sesongen 2008/2009. For sesongen 2009/2010 ble det først åpnet for fiske den 29. Januar 2010. Den sene åpningen medførte at både fiskere og Fiskeridirektoratet fikk svært korte frister i forhold til påmelding, lisenssøknader og regulering ellers. Avviklingen gikk likevel fint og Fiskeridirektøren finner på bakgrunn av dette ikke grunnlag for å endre sine anbefalinger fra fjorårets regulering.

Dersom partene finner grunnlag for å åpne for fiske sommeren 2010 vurderer Fiskeridirektøren det som hensiktsmessig å følge "Trepartsavtalen" sin bestemmelse om åpningsdato dvs. 20. juni. Dersom fisket åpnes på et senere tidspunkt foreslår Fiskeridirektøren at åpningsdatoen blir fastsatt i samråd med næringen når en foreløpig TAC er klar.

Fiskeridirektøren foreslår at åpningsdatoen blir fastsatt i samråd med næringen når en foreløpig TAC er klar.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy som ønsker å delta i fisket må melde seg til Norges Sildesalgslag i Bergen før åpning av fisket innen en nærmere fastsatt frist.

8 MAKSIMALKVOTER OG ØVRIGE REGULERINGSTILTAK

Som nevnt er det usikkert om det blir sommerlodde fiske i 2010, og eventuelt hvor stor kvoten vil bli. I normale år har dette fisket vært fordelt etter "universalnøkkelen". Det har vært satt en faktor for det samlede fisket i alle områder, samt en egen faktor for fisket i IØS. I februar 2006, i januar 2007 og i februar 2010 var den norske kvoten så liten at fisket ble regulert med flate maksimalkvoter. Kvoten for 2007/2008 var også liten. Imidlertid ble dette fisket etter ønske fra næringen regulert med maksimalkvoter fordelt etter "universalnøkkelen".

På grunn av den store usikkerheten, vil Fiskeridirektøren foreslå at spørsmålet om kvoteregulering avgjøres når en eventuell foreløpig TAC foreligger.

Fiskeridirektøren foreslår at kvotene per fartøy blir fordelt i samråd med næringen etter universalnøkkelen eller som flate maksimalkvoter når en foreløpig TAC er klar.

Fiskeridirektøren kan stoppe fisket når totalkvoten er beregnet oppfisket, selv om enkelte fartøy ikke har fisket sin kvote.

Fiskeridirektøren foreslår at det kan nyttes faktisk lastekapasitet i fisket, og at de individuelle kvotene kan oppheves dersom det viser seg nødvendig for å sikre at totalkvoten blir oppfisket.

8.1 ADGANG TIL ISLANDS OG GRØNLANDS SONER

Også i kommende sesong vil det være behov for en ordning som medvirker til at det ikke deltar flere fartøy samtidig i IØS enn det som hjemles i ”Smutthullavtalen” og ”Trepartsavtalen”. For øvrig er adgangen til IØS et forhold som håndheves av islandske myndigheter.

Norges Sildesalgslag har administrert en innseilingsordning i dette fisket de siste årene. Norges Sildesalgslag har døgnbemanning og god kontakt med flåten, og ordningen har etter Fiskeridirektørens oppfatning fungert godt.

Fiskeridirektøren foreslår at Norges Sildesalgslag i reguleringsforskriften bemyndiges til å administrere innseilingen for det enkelte fartøy som kan drive fiske etter lodde i IØS.

8.2 STENGNING AV FELT VED INNBLANDING AV SMÅLODDE

ICES har tidligere anbefalt at områder med mye smålodde bør stenges for kommersielt fiske for å forhindre uttak av for stor mengde smålodde, og at forvaltningsmyndighetene bør legge til rette for en rask og effektiv prosess for å stenge slike områder.

Fiskeridirektøren foreslår at Fiskeridirektøren gis hjemmel til å foreta stengning av felt med for stor mengde smålodde.

8.3 DELEGASJON

Fiskeridirektøren foreslår at Fiskeridirektoratet gis hjemmel til å fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendig for å oppnå en hensiktsmessig avvikling av fisket.

VEDLEGG

NORSK FISKE AV SOMMER- OG VINTERLODDE VED JAN MAYEN, GRØNLAND OG ISLAND, 1978-2010.
KVANTUMET ER OPPGITT I 1000 TONN.

År ¹	Jan Mayen sonen	Omtvistet område ²	Herav i Trekanten	Grønlands Sone (GS)	Islands sone (IØS)	Totalt sommerlodde	Totalt vinterlodde (IØS)	Totalt året
1978	136	18				154		154
1979	39	84				123		123
1980	43	77	2			120		122
1981	89	1				90		90
1982								
1983								
1984	93	13				106		106
1985	10	183	25			193		193
1986	70	80	28			150	50	200
1987	8	74	12			82	60	142
1988		6	5		6	12	60	72
1989		0	0		52	53	52	105
1990	1				21	22	63	85
1991								
1992	1	62	58		2	65	47	112
1993	5			122		127		127
1994				14	84	98	16	114
1995					28	28		28
1996	45			101	60	206		206
1997				78	79	157	1	158
1998				66	22	88		88
1999				11	16	27	15	42
2000				39	41	80	11	91
2001				63	45	108		108
2002				70	50	120	5	125
2003				68	1	69		69
2004				33	1	34	15	49
2005							66	66
2006							2	2
2007							39	39
2008							36	36
2009							0	0
2010							28	28
SUM	540	598	130	665	508	2 312	566	2 880

¹ Det var ikke noe norsk loddefiske i området før 1978.

² Området mellom midtlinjen Jan-Mayen -Grønland og Grønlands 200 mils sone. Haag-dommen av 1993 avklarte dette spørsmålet.